

Cista del pla de la Pinassa

Montmajor

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sorba
Emplaçament A un pla de pins situat sobre una antiga terrassa del riu Aigua d'Ora a menys d'un metre del camí

Coordenades:

Latitud: 41.9612
Longitud: 1.67028
UTM Est (X): 389808
UTM Nord (Y): 4646323

Classificació

Número de fitxa 08132 - 40
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Neolític
Segle IV-III aC
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari Carta Arqueològica de Catalunya, nº 6454, any 1991
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 010A00027
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: dj., 13/02/2003 - 01:00

Descripció

Lloc d'enterrament d'inhumació col·lectiu tipus cista. Es tracta d'un monument megalític ubicat en un paratge planer travessat per un camí que parteix de Sorba i que segueix el curs del riu, a 2 km de l'església de Santa Maria i situat al marge dret del camí a l'inici d'un pendent pronunciat que va a morir al llit del riu. Es tracta d'una cista aixecada en pedra de marès que conserva, tot i que desplaçades del seu lloc, la totalitat de les lloses que la formaven: la llosa de capçalera, trapezoïdal, que es troba adossada a l'argila retallada disposada de cara al nord-est. Pel seu costat sud es recolza a l'acabament de la llosa lateral sud-est, que té una longitud aproximada de 1,50 m i que també es troba adossada al terreny natural retallat verticalment. La llosa lateral nord se situa a l'altre costat, abatuda al terra per la seva cara externa. Originàriament estava disposada sobre quatre pedres rectangulars col·locades de forma esglaonada en el límit de l'àmbit de la cambra. La llosa de cobertura, de considerables dimensions, es troba partida en dos i col·locada damunt l'ortostat lateral nord. La sepultura era tancada pel seu costat sud-est per una altra llosa que actualment es troba desplaçada darrera la llosa lateral sud-est i coberta d'argila. El túmul s'adapta a la topografia del terreny, aprofitant el pendent natural del costat sud-est i del nord.

Observacions:

Any 1915: excavació realitzada per Mossèn Serra Vilaró. Any 1980: prospecció arqueològica realitzada a la vall de l'Aigua d'Ora i promoguda amb el motiu de la possible construcció d'un embassament. Realitzada per A. López, J. Rovira i E. Sanmartí. Any 1981: excavació d'urgència realitzada per A. López, J. Rovira i E. Sanmartí. Els materials extrets a l'excavació de Serra i Vilaró es troben dipositats al Museu Diocesà i Comarcal de Solsona, mentre que els de la excavació feta al 1981 es troben al Museu Arqueològic de Catalunya.

Història

Al Neolític es van desenvolupar unes ideologies màgico-religioses que provoca uns ritus de culte als difunts molt important i diferenciat dels períodes anteriors. Així es van realitzar diferents sistemes d'inhumació: els sepulcres de fossa, els de cista i les coves sepulcral. El sepulcre en cista és una caixa rectangular de lloses soterrades i amb la coberta a nivell del pla del terreny, a vegades cobertes amb un túmul de terra. Generalment eren enterraments col·lectius acompanyats d'aixovar divers. L'any 1927 Mossèn Serra Vilaró publicà la primera notícia detallada sobre aquest monument, publicant una planta esquemàtica de la sepultura acompanyada d'una fotografia. Pels volts de l'any 1915 efectuà el seu estudi. En aquell moment ja es trobava excavat, ja que havia estat violat en èpoques anteriors i ell tan sols va trobar dos fragments informes de ceràmica feta a mà i un fragment de ceràmica vidriada del segle XVIII. L'any 1980 el monument fou redescobert per arqueòlegs de l'Institut de Prehistòria i Arqueologia de la Diputació de Barcelona, en el decurs d'una prospecció arqueològica efectuada a la vall. L'any següent, aquests mateixos arqueòlegs iniciaren una nova intervenció arqueològica per tal de reexcavar totalment el seu interior, prospectar l'entorn i efectuar l'aixecament planimètric de la sepultura. L'excavació tan sols va proporcionar un còdol amb senyals de fregament intencionat i tres petits fragments de ceràmica, dos dels quals eren fets a mà i el tercer a torn. L'estat de conservació que presentava l'any 1981 és el mateix que presentava la fotografia de Serra Vilaró i el mateix que presenta en l'actualitat, tot i que més cobert de matolls i el creixement de la vegetació podria afectar, en un futur proper, la situació de les lloses.

Bibliografia

SERRA I VILARÓ, J. (1927). *Civilització megalítica a Catalunya. Contribució al seu estudi*. Musaeum Archaeologicum Diocesanum. Solsona. CASTANY, J. i altres (1990). *El Berguedà, de la prehistòria a la antiguitat*. Llibres de l'Àmbit nº 4. Àmbit de Recerques del Berguedà. CASTANY, J. (1987). "Noves aportacions al megalitisme de l'interior de Catalunya". A *Cota Zero: revista d'arqueologia i Ciència*, núm. 3, p. 69-75. ROVIRA, J.; LÓPEZ, A.; SANMARTÍ, E. (1981). "Excavacions a la cista del Pla de la Pinassa (Sorba, Montmajor, Berguedà)". A *Información Arqueológica*, núm. 36-37, p. 155-161.

